

Юрій ШЕЛЕСТ

аспірант освітньо-професійної програми
«Публічне управління та адміністрування», НЛТУ

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СИСТЕМИ РОЗМЕЖУВАННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ МІЖ ОРГАНАМИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ

Розмежування повноважень між органами державної влади, як управлінський принцип, є значно складнішим та більш комплексним явищем, ніж просто поділ влади на окремі гілки. Воно виступає цілісною системою публічного адміністрування, що включає сукупність механізмів, принципів та правовідносин.

Доцільно використовувати поняття «система розподілу повноважень між органами державної влади» замість терміну «розподіл державної влади», оскільки перший точніше відображає складність і багаторівневність цього явища.

Система розподілу повноважень – це сукупність організаційних механізмів і правовідносин, що забезпечують розмежування функцій і відповідальності між державними органами та їхню взаємодію з населенням. Її основа – правова теорія поділу влади, згідно з якою державна влада складається із законодавчої, виконавчої, судової та інших функцій, реалізованих відповідними органами.

Державний орган у контексті поділу влади є юридично оформленою організаційно відокремленою частиною державного апарату. Система розподілу повноважень розширює класичну теорію поділу влади, утворюючи три основні моделі: горизонтальну, вертикальну та інституційну.

Розподіл повноважень між органами державної влади базується на горизонтальній та вертикальній моделях розподілу влади. Горизонтальна модель ґрунтується на розподілі повноважень між законодавчими, виконавчими та судовими органами, формуючи систему стримувань і противаг. Вертикальна модель передбачає поділ компетенцій між центральними та місцевими органами влади.

Враховуючи те, що ключову роль у системі розподілу повноважень відіграє взаємодія населення з органами влади

доцільним є виокремлення окремої інституційної моделі розподілу влади. Інституційна модель розподілу влади передбачає участь громадянського суспільства та незалежних інституцій у контролі за державною владою. До таких інституцій належать: ЗМІ, релігійні організації, профспілки тощо.

Особливості розподілу повноважень між органами державної влади та принцип поділу влади в державі закріплюються насамперед у Конституції, а також законодавчих актах та у судовій практиці держав англо-американської правової системи. В конституціях більшості держав світу закріплений поділ влади на три гілки (законодавча, виконавча, судова), проте існують деякі винятки як – то частково визнана Республіка Китай, де закріплений поділ влади на п'ять гілок (виконавча, законодавча, судова, екзаменаційна, контрольна).

Список використаних джерел

- 1.Шемшученко Ю. С. Поділ Влади. Юридична Енциклопедія. URL: https://leksika.com.ua/19350326/legal/podil_vladi.
- 2.Державний орган. Велика Українська Енциклопедія. URL: https://vue.gov.ua/Державний_орган.
- 3.Billion A. P. Horizontal and Vertical Separations of Powers: Approaches against Tyranny. Academia.edu. URL: https://www.academia.edu/21932938/Horizontal_and_Vertical_Separations_of_Powers_Approaches_against_Tyranny.
- 4.Про центральні органи виконавчої влади. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17#Text>.
- 5.Шемшученко Ю. С. Органи Місцевого Самоврядування. Юридична енциклопедія. URL: https://leksika.com.ua/10610218/legal/organi_mistsevogo_samovryaduvannya.
- 6.Про місцеве самоврядування в Україні. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр#Text>.
- 7.CURRAN, James. Rethinking media and democracy. In: The political communication reader. Routledge, 2023. с. 27-31.